

**Матеріали колегії служби у справах дітей обласної державної адміністрації  
від 28.04. 2016**

| № п/п | Питання, які розглядаються                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Термін  | Відповідальні                                                                                        |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2     | <p>1. Про результативність роботи місцевих органів влади щодо попередження соціального сирітства в межах виконання заходів з виконання Національної стратегії профілактики соціального сирітства на період до 2020 року, затвердженої Указом Президента України від 22.10.2012 №609/2012.</p> <p>2. Про результативність роботи з попередження правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей.</p> <p>3. Про стан роботи щодо забезпечення житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.</p> <p>4. Визначення правового статусу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: своєчасність, проблеми</p> | квітень | Начальник служби<br>Заступник<br>начальника служби<br>Керівники<br>структурних<br>підрозділів служби |

**РІШЕННЯ № 1**

**колегії служби у справах дітей обласної державної адміністрації**  
«Про результативність роботи місцевих органів влади щодо попередження соціального сирітства в межах виконання заходів з виконання Національної стратегії профілактики соціального сирітства на період до 2020 року, затвердженої Указом Президента України від 22.10.2012 №609/2012»

від 28 квітня 2016 року

Проаналізувавши та обговоривши питання про результативність роботи місцевих органів влади щодо попередження соціального сирітства, колегія служби у справах дітей обласної державної адміністрації відзначає, що в області вживаються заходи щодо соціально-правового захисту дітей усіх категорій, зокрема, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

З метою удосконалення діяльності органів опіки та піклування з профілактики соціального сирітства, надання сім'ям з дітьми якісних соціальних послуг, спрямованих на підтримку виховної функції сім'ї, в області здійснюється своєчасне виявлення сімей у складних життєвих обставинах, в яких виховуються діти, соціальний супровід таких сімей, контроль за умовами утримання і виховання дітей, що залишилися без піклування батьків, в усіх формах сімейного виховання.

У Харківській області на даний час проживає 422956 дітей у віці від 0 до 17 років, з них дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за

підсумками I кварталу 2016 року, налічується 4353 особи, що становить 1,03% від загальної кількості.

Протягом останніх років спостерігається позитивна динаміка щодо зменшення кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (на 104 дитини порівняно з аналогічним періодом 2015 року, на 280 дітей – з I кв. 2014 роком, на 361 дитину – з I кв. 2013 року) та збільшення показників влаштування дітей до сімейних форм виховання (I квартал 2013 року – 85,1%, I квартал 2014 року – 89,47%, I квартал 2015 року – 92,9%).

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку служб у справах дітей районних державних адміністрацій, міських рад, районних адміністрацій м. Харкова, 3015 дітей (69,3%) виховується в сім'ях опікунів та піклувальників, 566 дітей (13%) виховується в прийомних сім'ях, 562 дитини (12,9%) – в дитячих будинках сімейного типу, 210 дітей перебувають в інтернатних закладах. Всього влаштовано і виховується у сімейних формах 95,2% дітей від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Кількісні показники соціального сирітства залежать перш за все від свідомого ухиляння чи відсторонення батьками від виконання батьківських обов'язків по відношенню до своїх дітей, неякісної та несвоєчасної роботи суб'єктів соціальної роботи з проблемними сім'ями.

На території області проживає 717 сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, в яких виховується 1278 дітей (показник щодо дітей залишається незмінним у порівнянні з показниками на кінець 2015 року), хоча під соціальним супроводом центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді вищезгаданих сімей перебуває лише 361 сім'я (50,35%). Але у порівнянні з аналогічним періодом минулого року (44,85%): спостерігається позитивна динаміка (+ 10.5%).

Стовідсотково реалізується програма супроводу сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах, у Балаклійському, Вовчанському, Зачепилівському, Золочівському, Кегичівському, Коломацькому, Куп'янському, Печенізькому, Чугуївському; місті Ізюм, Індустріальному районі м.Харкова.

У Сахновщинському та Нововодолазькому районах 50% сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, перебувають під соціальним супроводом центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Вищі за середні показники охоплення соціальним супроводом сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, відмічаються у Близнюківському (80%), Великобурлуцькому (92,9%), Дворічанському (60%), Красноградському (57,9%), Харківському (57,6%) районах; містах Люботин (55,6%), Первомайський (54,5%), Чугуїв (60%); Шевченківському (87,5%), Жовтневому (65,4%) районах м. Харкова.

Показники нижчі за середньообласний у Барвінківському (18,2%), Борівському (33,3%), Валківському (40%), Дергачівському (20%), Зміївському (12,5%), Ізюмському (9,1%), Лозівському (14,3%), Первомайському (33,3%), Шевченківському (20%) районах; містах Куп'янськ (44,4%), Лозова (47,8%); Київському (38,5%), Комінтернівському (18,75%), Холодногірському (12,5%), Фрунзенському (42,1%), Червонозаводському (30%) районах м. Харкова.

На жаль, у Богодухівському, Краснокутському районах, Московському районі м. Харкова жодна сім'я, яка опинилася у складних життєвих обставинах, та перебуває на обліку служби у справах дітей, не перебуває під соціальним супроводом центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

З початку року виявлено та поставлено на облік служб у справах дітей районних державних адміністрацій, міських рад, м. Харкова 210 дітей з сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, з них 184 дитини проживають в сім'ях, де батьки ухиляються від виконання свої обов'язків, 24 – у зв'язку зі скоєнням над дитиною насильства, 2 – у зв'язку з самовільним залишенням дитиною постійного місця проживання.

З метою проведення профілактичної роботи з сім'ями, що опинилися в складних життєвих обставинах, службами у справах дітей проводилося відвідування таких сімей. Протягом I кварталу 2016 року під час проведення профілактичних заходів «Діти вулиці», службами у справах дітей було здійснено 1061 обстеження умов проживання та утримання дітей (станом на 01 квітня 2015 року – 984 обстеження). За підсумками проведеної роботи 529 батьків було попереджено, відносно 167 батьків ініційовано притягнення до відповідальності, 77 батьків притягнуто до адміністративної відповідальності за порушення прав дітей (у I кварталі 2015 року притягнуто до відповідальності 140 батьків).

Динаміка збільшення спостерігається протягом I кварталу 2016 року у напрямку надання адресної допомоги дітям. Якщо протягом I кварталу 2015 року адресна допомога надавалась 712 дітям, то вже в I кварталі поточного року – це 2204 дитини, а саме: 862 дитини отримали речову допомогу, 20 дітей – матеріальну, 1322 дитини – консультативну.

Заходами служб у справах дітей 73 дитини було влаштовано до центрів соціально-психологічної реабілітації дітей, 92 дитини повернуто в сім'ї, 1 дитину повернуто до закладів освіти.

З початку 2016 року здійснено 211 перевірок дотримання чинного законодавства щодо охорони прав та інтересів неповнолітніх, організації виховної роботи, надання методичної допомоги, з них 185 – у навчально-виховних закладах, 7 – за місцем роботи неповнолітніх, 7 – у позашкільних закладах за місцем проживання, 11 – у центрах соціально-психологічної реабілітації дітей.

Спостерігається збільшення випадків виявлення дітей, які потребують соціально-правового захисту. Порівняно з I кварталом минулого року показник збільшився на 9 осіб та складає 99, з них 16 дітей потребують захисту житлових та майнових прав, 12 – охорони життя та здоров'я, 71 – інших випадків.

Протягом I кварталу поточного року направлено 3128 клопотань в установи, підприємства, організації щодо порушення прав дітей та необхідності їх соціально-правового захисту, що на 409 клопотань більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

З метою профілактики соціального сирітства варто звернути увагу на категорію дітей, які проживають з батьками у малозабезпечених сім'ях, та влаштовані до інтернатних закладів за заявою батьків.

Так, за підсумками I кварталу цього року, в інтернатних закладах за заявою батьків перебуває 5946 дітей (за інформацією Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації) та 69 дітей (за інформацією Департаменту охорони здоров'я). Протягом I кварталу за заявою батьків до закладів влаштовано 107 дітей (до закладів МОН - 94, до закладів МОЗ - 13).

При цьому на місцевому рівні практично відсутні послуги з підтримки таких сімей. Довготривале перебування дітей в інтернатних закладах призводить до відсторонення батьків від дітей, до втрати дитиною розуміння сім'ї та її функції, що в подальшому, без відповідної підтримки таких сімей, може призвести до позбавлення батьків батьківських прав та вилучення дитини з сімейного оточення.

З початку року службами у справах дітей районних державних адміністрацій, міських рад, районних адміністрацій м. Харкова була проведена робота з підготовки та розгляду на засіданнях комісії з захисту прав дитини матеріалів щодо батьків, які ухиляються від виконання обов'язків з виховання та утримання дітей. Відповідними органами опіки та піклування прийняті рішення та подано до місцевих судів 71 позов про позбавлення батьків батьківських прав у відношенні до дітей. За результатами поданих позовів прийнято 34 судових рішення стосовно 41 особи з числа батьків у відношенні 55 дітей. Найбільша кількість позовів з початку року підготовлена Дергачівським та Краснокутським районами; Шевченківським, Комінтернівським, Фрунзенським районами м. Харкова.

Посиленої уваги заслуговують діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, які є внутрішньо переміщеними та походять із районів тимчасово окупованої території або районів проведення антитерористичної операції Донецької та Луганської областей. На території області таких дітей налічується 218, із них 100 дітей переміщені з Луганської області, 108 дітей – з Донецької області, а також 8 – з Автономної республіки Крим.

З вищевказаної категорії дітей 116 осіб виховується в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу, що становить 53,7% від загальної кількості дітей.

Станом на 31 березня 2016 року на обліку служб у справах дітей районних державних адміністрацій, міських рад, районних адміністрацій м. Харкова перебувало 4353 дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, із них 3015 дітей виховуються в сім'ях опікунів (піклувальників), що складає 69,3 % від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Із загальної кількості дітей, які виховуються під опікою, піклуванням 2414 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, проживають на території, де перебувають на первинному обліку, 470 дітей проживає за межами свого району, але в межах області та 131 дитина проживає поза межами Харківської області.

Протягом I кварталу 2016 року кількість дітей, які виховуються в сім'ях опікунів, піклувальників, зменшилася на 33 особи у порівнянні з 01 січня 2016 року. Питома вага дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування,

які перебувають під опікою, піклуванням зменшилась на 0,14 % у порівнянні з показниками станом на початок року.

Протягом I кварталу поточного року зафіксовано 129 фактів зняття (припинення) опіки, піклування.

Протягом I кварталу 2016 року службами у справах дітей районних державних адміністрацій, міських рад, районів м. Харкова проведена робота щодо зняття з первинного обліку та повернення на виховання батькам 8 дітей в таких районах, як Богодухівський (1), Краснокутський (1), Сахновщинський (1), Чугуївський (1), м. Первомайськ (2), Київський район м. Харкова (1), Холодногірський район м. Харкова (1).

Пріоритетними напрямками з подолання соціального сирітства для суб'єктів соціальної роботи повинно стати раннє виявлення сімей, які входять до групи ризику опинитися у складних життєвих обставинах, надання їм якісних соціальних послуг, попередити вилучення дитини з сім'ї, створення умов для утвердження в суспільстві сімейних цінностей, виховання відповідального батьківства.

Заслухавши доповідь начальника служби у справах дітей обласної державної адміністрації (Печерських Т.П.) з питання результативності роботи місцевих органів влади щодо попередження соціального сирітства в межах виконання Національної стратегії профілактики соціального сирітства, вирішили:

1. Інформацію начальника служби у справах дітей обласної державної адміністрації (Печерських Т.П.) взяти до відома.

2. Головам Координаційних рад у справах дітей, начальникам служб у справах дітей районних державних адміністрацій:

2.1. Заслухати на засіданнях колегій, Координаційних рад у справах дітей районних державних адміністрацій питання про результативність роботи місцевих органів влади щодо попередження соціального сирітства в межах виконання Національної стратегії профілактики соціального сирітства.

До 1 липня 2016 року.

2.2. Тримати під постійним контролем стан влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання: усиновлення, опіку, піклування, до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

Протягом 2016 року.

2.3. Забезпечити умови для здійснення соціального супроводу сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах, в яких виховуються діти, з метою попередження соціального сирітства.

До кінця I півріччя 2016 року.

2.4. Не допускати фактів несвоєчасної постановки дітей на первинний та місцевий облік, несвоєчасного прийняття рішення про надання дітям статусу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Протягом 2016 року

2.5. Забезпечити умови для соціально-правового захисту дітей, які переміщені із зони проведення антитерористичної операції.

Протягом 2016 року

Запропонувати виконавчим органам місцевих рад здійснити аналогічні заходи.

Інформацію про стан виконання рішення надати до служби у справах дітей обласної державної адміністрації до 1 липня 2016 року.

**Начальник служби**

**Т.П.Печерських**

## **РІШЕННЯ № 2**

**колегії служби у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації**

**«Про результативність роботи з попередження правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей»**

від 28 квітня 2016 року

Проаналізувавши та обговоривши питання «Про результативність роботи з попередження правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей», колегія відзначає наступне.

З метою проведення профілактичної роботи з попередження злочинних проявів за участю неповнолітніх, обласною державною адміністрацією розроблені заходи з профілактики правопорушень, рецидивної злочинності та злочинів, вчинених неповнолітніми, затверджені розпорядженням голови обласної адміністрації від 26.01.2010 р. № 24 «Про затвердження заходів з профілактики правопорушень, рецидивної злочинності та злочинів, вчинених неповнолітніми».

Проведення постійного аналізу стану виконання зазначених заходів службами у справах дітей райдержадміністрацій, вжиття заходів щодо поліпшення ситуації у дитячому середовищі з попередження негативних проявів, моніторинг результативності проведеної роботи знаходиться на постійному контролі служби у справах дітей обласної державної адміністрації.

Згідно аналітичної інформації, наданої Управлінням превентивної діяльності ГУНП в Харківській області, з початку року на території Харківської області неповнолітні вчинили 87 злочинів, що на 55 злочинів менше, ніж у відповідному періоді 2015 року (142). Показник зменшення становить 38%.

Слід зазначити, що зменшення злочинності у порівнянні з відповідним періодом 2015 року відбулося за таким показниками, як особливо тяжкі злочини (на 66,7%), тяжкі злочини (на 35,8%), вбивства (100%), тілесні ушкодження (на 100%), вбивства (на 100%), грабежі (на 12,5%), загальна кількість крадіжок (на 48,3%), незаконне заволодіння автомобілем (на 42,9%).

У 1 кварталі 2016 року зріс показник злочинності (по злочинах загальнокримінальної спрямованості серед неповнолітніх) у 5 районах області, з них: у Балаклійському районі – у 8 разів, Богодухівському районі – на 100%,

Великобурлуцькому районі – на 100%, Зачепилівському районі – на 100%, Куп'янському районі – на 33,3%..

У 6 районах м. Харкова також зареєстровано збільшення кількості злочинів у порівнянні з 1 кварталом 2015 року: на 100% - у Шевченківському (Дзержинському), Московському, Фрунзенському, Холодногірському (Ленінському) районах, на 75% - у Червонозаводському районі, у 3 рази – в Індустріальному (Орджонікідзевському) районі.

Разом з тим, у 10 районах області не зареєстровані випадки скоєння кримінальних правопорушень, а саме: у Барвінківському, Борівському, Валківському, Зміївському, Золочівському, Красноградському, Краснокутському, Нововодолазькому, Чугуївському, Шевченківському районах.

Зменшилась кількість злочинів у порівнянні з відповідним періодом 2015 року у Вовчанському (на 66,7%), в Ізюмському районі (на 68,4%), у Лозівському районі (на 41,7%), Первомайському районі (на 80%), у Сахновщинському районі (на 81,3%), у Харківському районі (на 63,3%).

Також на 81,2% зменшилась кількість злочинів у Київському районі, на 33,3% у Жовтневому районі, на 50% у Комінтернівському районі.

Складова тяжких злочинів від загальної кількості правопорушень у вищезазначених районах становить 50% (42 тяжких злочина із загального показника – з 84 випадків).

З початку 2016 року до кримінальної відповідальності притягнуто 72 неповнолітніх, які вчинили злочини, що на 10 осіб менше (на 12%), ніж у відповідний період минулого року (торік притягнуто до відповідальності 82 неповнолітніх).

Разом з тим, найбільша кількість неповнолітніх, які скоїли злочини, зареєстрована у Балаклійському районі (10 осіб), Дергачівському районі (8 осіб), по 6 осіб зареєстровані у Червонозаводському та Лозівському районах, по 5 осіб зареєстровані у Харківському та Ізюмському районах, в інших районах – від 1 до 3-х осіб.

Слід зазначити, що службами у справах дітей місцевих органів влади, спільно з відділами ювенальної превенції ГУНП в Харківській області у 1 кварталі 2016 року здійснювався комплекс організаційно-практичних заходів, спрямованих на попередження правопорушень та злочинності, інших негативних явищ у підлітковому середовищі.

Протягом звітної періоду було проведено 522 профілактичних заходи (рейди), під час проведення яких виявлено 191 дитину. У відповідному періоді 2015 року кількість проведених рейдів становила 547, що на 4,6% більше, кількість виявлених дітей складала 128 дітей (на 33% менше).

Під час проведення профілактичних заходів 65 дітей вилучено з вулиці, 60 дітей вилучено з сім'ї, 1 дитину знайдено. З розважальних закладів, компютерних клубів діти протягом 1 кварталу 2016 року не вилучались. Із загальної кількості вилучених дітей виявлено повторно 7 дітей (у 1 кварталі 2015 року діти повторно не виявлялись).

За підсумками проведення рейдів із загальної кількості виявлених дітей за місцем проживання виявлено 189 дітей з Харківської області, 1 дитину з інших областей України, 1 дитину з зарубіжжя.

Протягом 1 кварталу 2016 року проведено 522 рейди «Діти вулиці», «Вокзал», під час яких виявлено 191 дитину.

За результатами проведених рейдів було порушено питання щодо притягнення батьків до адміністративної відповідальності за невиконання батьківських обов'язків у 167 випадках, офіційно попереджено 529 батьків.

Згідно статистичної інформації станом на 01 квітня 2016 року на обліку служб у справах дітей перебуває 1278 дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, з них: 71 дитина перебуває на обліку як така, що зазнала фізичного, психологічного, сексуального або економічного насилля в сім'ї (протягом 1 кварталу 2016 року зареєстровано 33 випадки); 1175 дітей, які проживають в сім'ях, де батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків; 50 дітей, що самовільно залишають місця постійного проживання.

З метою здійснення соціально-психологічної реабілітації дітей та надання дітям, які втратили піклування з боку батьків, соціально - правового захисту, на території Харківської області утворені та функціонують 8 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей з ємністю, розрахованою на одночасне утримання 215 вихованців.

Протягом 1 кварталу 2016 року кількість вихованців, які перебували у центрах соціально-психологічної реабілітації дітей, становила 285 дітей, що більше на 36 дітей (12%) у порівнянні з відповідним періодом 2015 року (249 дітей).

У закладах соціального захисту перебували 92 дитини із сімей, де батьки ухиляються від виконання своїх обов'язків (32% від загальної кількості дітей), а також 6 дітей, які мають статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування (29 дітей зазначеної категорії у 2015 році), які направлені до центрів з метою їх подальшого влаштування та 21 дитина-сирота та дитина, позбавлена батьківського піклування, які проживають у сім'ях опікунів або піклувальників (19 дітей зазначеної категорії у 2015 році).

З метою взаємоінформування всіх структур, які проводять роботу з дітьми, на засіданнях колегій районних державних адміністрацій, на засіданнях дорадчих органів місцевих органів влади, обговорюються результати роботи з профілактики правопорушень та злочинності серед неповнолітніх, визначаються проблемні питання та накреслюються шляхи для їх вирішення.

Координаційними радами місцевих органів виконавчої влади з початку року проведено 39 нарад, на яких розглядалися наступні питання: профілактика дитячої злочинності (22), захист прав та інтересів дітей (63), навчання та працевлаштування неповнолітніх (3) та інші (34).

Службами у справах дітей місцевих органів влади вживаються заходи з працевлаштування дітей, які не мають можливості навчатися за денною формою навчання. Кількість неповнолітніх, які працевлаштовані і продовжують працювати на підприємствах з початку року складає 3 особи (м. Харків).

Протягом 1 кварталу 2016 року кількість неповнолітніх, які не навчаються і не працюють, складає 2 особи (Дворічанський район).

За участю служб у справах дітей в Харківській області проведено 145 профорієнтаційних заходів для підлітків, які закінчують навчальні заклади, а саме: у Близнюківському (28), Богодухівському (5), Борівському (1),



Вовчанському (3), Зміївському (11), Золочівському (7), Кегичівському (3), Куп'янському (6), Первомайському (3), Печенізькому (1), Харківському (18), Чугуївському (5), Шевченківському (1) районах, м. Куп'янськ (1), м. Лозова (7), м. Харків (45).

З метою систематичного роз'яснення у засобах масової інформації питань здійснення органами виконавчої влади заходів, пов'язаних із запобіганням і протидії злочинності та правопорушенням, службами у справах дітей Харківської області за звітний період підготовлено 63 виступи з питань, які стосуються проблем дитинства, на сайтах районних державних адміністрацій, на телебаченні, радіомовленні, в статтях друкованих видань. Протягом 1 кварталу 2016 року у засобах масової інформації Харківської області проводились виступи по телебаченню та радіо у Чугуївському районі (1 виступ), у Золочівському районі (1 виступ).

Протягом 2016 року проведено в області 172 перевірки по здійсненню контролю за дотриманням культурно-розважальними закладами, ігровими залами, комп'ютерними клубами нормативно-правових актів щодо порядку відвідування їх дітьми, заборони продажу алкогольних напоїв, тютюнових виробів, розповсюдження наркотиків, пропаганди проституції, насилля, жорстокості.

Службами у справах дітей місцевих органів влади проводилась робота щодо виявлення порушень правил торгівлі алкогольними та тютюновими виробами та попередження недопущення таких порушень. За звітний період виявлено 3 випадки продажу неповнолітнім алкогольних виробів (6 випадків у 2015 році).

У відношенні 3 посадових осіб у Валківському районі. ініційовано притягнення до адміністративної відповідальності.

Організація дозвілля учнівської молоді знаходиться на контролі органів місцевого самоврядування, усіх зацікавлених служб, відомств, організацій, які проводять відповідну роботу по залученню дітей до занять спортом, участі в творчих гуртках і колективах, проведення дозвілля в закладах культури за місцем проживання.

Проаналізувавши та обговоривши питання про результативність роботи з попередження правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей, колегія служби у справах дітей обласної державної адміністрації відзначає, що в області вживаються заходи щодо профілактики правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей.

З метою підвищення результативності роботи з попередження правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей, заслухавши доповідь із означеного питання, колегія служби у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації вирішила:

Інформацію про результативність роботи з попередження правопорушень та злочинності, попередження бездоглядності та безпритульності серед дітей начальника відділу соціального захисту дитини Погорєлової С.В. узяти до відома.

1. Головам Координаційних рад у справах дітей, начальникам служб у справах дітей районних державних адміністрацій:

1.1. Продовжити роботу з попередження правопорушень та злочинності, бездоглядності та безпритульності серед дітей, здійснюючи постійний моніторинг результатів, з метою удосконалення форм і методів спільної роботи установ та організацій, причетних до вирішення вищезазначених питань.

Протягом 2016 року.

1.2. Продовжити роботу щодо недопущення випадків жорстокого поводження з дітьми в сім'ї, своєчасного виявлення випадків втягування дітей у злочинну діяльність, щодо ґрунтовного розгляду кожного факту невиконання батьками своїх обов'язків, які приводять до скоєння злочинів неповнолітніми.

Протягом 2016 року.

1.3. Тримати під контролем питання надання термінової допомоги дітям, які за різних причин опинилися в умовах вулиці без догляду дорослих.

За фактом виявлення дитини.

1.4. Заслухати на засіданнях відповідних колегій районних державних адміністрацій питання про результативність спільної роботи служби у справах дітей, причетних організацій та установ, з попередження правопорушень та злочинності, бездоглядності та безпритульності серед дітей.

До 01 липня 2016 року.

Запропонувати виконавчим органам місцевих рад здійснити аналогічні заходи.

Інформацію про стан виконання рішення надати до служби у справах дітей обласної державної адміністрації до 1 липня 2016 року.

**Начальник служби**

**Т.П.Печерських**

### **РІШЕННЯ № 3**

**колегії служби у справах дітей обласної державної адміністрації  
«Про стан роботи щодо забезпечення житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування»**

від 28 квітня 2016 року

Проаналізувавши та обговоривши питання «Про стан роботи щодо забезпечення житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», колегія служби у справах дітей обласної державної

адміністрації відзначає, що питання захисту прав та законних інтересів дітей залишається на сьогодні надзвичайно актуальним.

Законодавство України забезпечує виконання вимог статті 16 Конвенції ООН про права дитини, яка проголошує, що жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або незаконного втручання в її право на особисте та сімейне життя, недоторканість житла, таємницю кореспонденції або незаконного посягання на її честь і гідність. Дитина має право на захист від такого втручання або посягання. Захист житлових та майнових прав дітей покладається, згідно з Кодексом про шлюб та сім'ю України, на батьків без спеціальних на те повноважень.

Повноваження щодо захисту житлових та майнових прав дітей, в тому числі і дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, визначені Законами України „Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”, „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, Житловим кодексом Української РСР. Відповідно до ст. 4 Закону України „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, заходи соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа гарантуються, забезпечуються та охороняються державою.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції, визначеної законом, забезпечують захист житлових і майнових прав та інтересів дітей та осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Зазначена робота проводиться відповідно до норм Законів України „Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”, „Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, „Про охорону дитинства” та Житлового Кодексу України.

Основними напрямками діяльності служб у справах дітей стосовно захисту житлових та майнових прав дітей є: попередження незаконного продажу житла (майна), що належить дітям; відновлення прав дітей на житло (майно); збереження житла (майна) дітей або права на користування житлом при передачі їх під опіку (піклування) або влаштуванні до державних закладів.

Органам опіки та піклування постійно надаються методичні рекомендації та правові консультації працівниками служб у справах дітей області, у районах випускаються інформаційні вісники, методичні рекомендації.

З секретарями сільських, селищних рад проводяться семінарські заняття, на яких розглядаються питання соціального захисту дітей. Звертається увага на виконання ст. 71 Житлового Кодексу України щодо надання позачергового житла (постановка на квартирний облік) дітям при досягненні ними повноліття та поверненні за місцем походження. До участі у семінарах залучаються: представник управління юстиції, начальник паспортного столу, завідувач юридичним сектором апарату райдержадміністрації, виконкому, начальники відділів та управлінь райдержадміністрації.

З метою запобігання випадків незаконного відчуження майна дітей, працівники служб у справах дітей Харківської області тісно співпрацюють з

державними та приватними нотаріусами. З метою захисту прав дітей дозволи на проведення відчуження житла шляхом продажу надаються за умови одночасної купівлі - продажу або дарування житла і оформлення його у одного нотаріуса одночасно, або попереднього придбання житла на ім'я дитини.

Службами у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад надається інформація про наявність впровадженні судів загальної юрисдикції, господарського суду справ щодо захисту соціальних і майнових прав неповнолітніх.

Головам сільських рад направлені листи щодо постановки на квартирний облік дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які не мають житла.

При вирішенні питання про постановку на первинний облік дітей з'ясовуються підстави для збереження житла за місцем проживання батьків або за місцем знаходження дитини, вживаються заходи по збереженню майна та проводиться акт його опису. Для вирішення питань захисту прав дітей з'ясовується особа квартиронаймача та власника житла за адресою проживання дітей, вирішується питання про призначення опіки над майном, яке належить дитині.

Якщо не має можливості закріпити право користування житлом у зв'язку з тим, що батьки не мали житла на праві приватної власності, є письмові підтвердження голів сільських та селищних рад, що після досягнення повноліття та у разі повернення з державних закладів, від піклувальників, батьків-вихователів, прийомних батьків особам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, буде надане впорядковане соціальне житло.

До відома батьків-вихователів, прийомних батьків, опікунів, піклувальників доведено зміни в законодавстві щодо захисту житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб з їх числа, та роз'яснено їх обов'язок про вжиття заходів щодо постановки дітей, які не мають житла, або мають лише право користування, на квартирний облік.

З метою забезпечення житлом дітей даної категорії на наступні роки вживаються заходи щодо пошуку та перевірки вільних житлових приміщень щодо визначення можливості поселення дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, які потребують забезпечення соціальним житлом, у зв'язку з тим, що вони не мають права на житло або їх житло визначене за результатами перевірки як таке, що не відповідає санітарним та технічним вимогам.

У проектах розпоряджень про надання статусу дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, службами у справах дітей включається пункт про вирішення питання забезпечення дитини житлом після досягнення 18-річного віку, цей же пункт є обов'язковим при влаштуванні дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування до сімейних форм виховання.

Виконавчими комітетами сільських та селищних рад призначаються відповідальні за збереження житла, яке належить дітям на праві приватної власності.

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку служб у справах дітей Харківської

області (4352 особи), мають закріплене житло (право користування або право власності) 3280 дітей – 75,4%. За іншими дітьми зазначеної категорії -1072, що складає 24,6%, житло не закріплено. На квартирному обліку перебуває 175 дітей, проте потребують постановки на квартирний облік ще 782 дитини зазначеної категорії.

Протягом I кварталу 2016 року службами у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад проведено 265 заходів по захисту майнових та житлових прав дітей, у т.ч. дітей облікових категорій: розглянуто 142 заяви та звернення щодо захисту житлових та майнових прав дітей, при продажу-купівлі житла службами у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад проведено 114 перевірок наявності житлово-побутових умов для навчання та проживання дітей, попереджено незаконний продаж майна, що належить неповнолітнім – 9. Службами у справах дітей області було виявлено 16 дітей, які потребували захисту житлових та майнових прав.

За розділом IV звітності № 1- ЗЖД “Звіт про збереження житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування” із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які досягли повноліття, отримали жиле приміщення у 2012 році 14 (із фонду соціального призначення – 4), у 2013 році – 17 (із фонду соціального призначення – 3), у 2014 році 17 (із фонду соціального призначення – 9), у 2015 році – 10 (із фонду соціального призначення – 6) .

Кількість звернень до служби у справах дітей обласної державної адміністрації щодо захисту житлових та майнових прав дітей має такі показники (I кв.2013 рік – 10% всіх звернень, I кв. 2014- 13%, I кв. 2015-3%, I кв. 2016 -12%).

Захист житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у першу чергу, вимагає здійснення координації діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо додержання законодавства

З метою дотримання чинного законодавства з питання захисту житлових та майнових прав дітей, заслухавши доповідь заступника начальника служби у справах дітей обласної державної адміністрації Олішевської В.І. із означеного питання, колегія служби у справах дітей обласної державної адміністрації вирішила:

1. Інформацію заступника начальника служби у справах дітей обласної державної адміністрації «Про стан роботи щодо забезпечення житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» Олішевської В.І. взяти до відома.

2. Начальникам служб у справах дітей райдержадміністрацій:

2.1. Дотримуватися виконання постанови Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов’язаної із захистом прав дитини” у частині захисту майнових та житлових прав дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Протягом 2016 року

2.2. Забезпечити виконання наказу Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 08.11.2008р. № 4002 щодо ведення, своєчасного внесення змін до Реєстрів житла та майна дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Щоквартально

2.3. Взяти під контроль виконання вимог законодавства стосовно захисту житлових прав дітей - сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа щодо ведення персоніфікованого обліку нерухомого майна дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; своєчасності (з 16 років) взяття дітей зазначеної категорії на квартирний та соціальний квартирний облік; своєчасного забезпечення (протягом місяця після досягнення 18 років) дітей соціальним житлом та надання їм у подальшому благоустроєного жилого приміщення для постійного проживання.

Протягом 2016 року

2.4. Здійснювати контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування з питань соціального захисту дітей, особливо у частині захисту житлових і майнових прав дітей. Надавати органам опіки та піклування методичні рекомендації та правові консультації.

Протягом 2016 року

2.5. Забезпечити проведення із секретарями сільських, селищних рад семінарських занять, залучати представника управління юстиції, начальника паспортного столу, завідувача юридичним сектором апарату райдержадміністрації, виконкому, начальників відділів та управлінь райдержадміністрації. Звертати увагу на виконання ст. 71 Житлового Кодексу України щодо надання позачергового житла (постановка на квартирний облік) дітям при досягненні ними повноліття та поверненні за місцем походження.

Щоквартально

2.6. Співпрацювати з державними та приватними нотаріусами з метою запобігання випадків незаконного відчуження майна дітей.

Протягом 2016 року

2.7. Доводити до відома батьків-вихователів, прийомних батьків, опікунів, піклувальників зміни в законодавстві щодо захисту житлових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб з їх числа, роз'яснювати їх обов'язок про вжиття заходів щодо постановки дітей, які не мають житла, або мають лише право користування, на квартирний облік.

Протягом 2016 року

2.8. Проводити детальну інвентаризацію та оцінку придатності для проживання житла, що належить на праві власності або праві користування дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, а також особам з їх числа.

Протягом 2016 року

3. Запропонувати міським головам міст обласного значення здійснити аналогічні заходи.

**Начальник служби**

**Т.П.Печерських**

**РІШЕННЯ № 4**  
**колегії служби у справах дітей обласної державної адміністрації**  
**«Визначення правового статусу дітей-сиріт та дітей, позбавлених**  
**батьківського піклування: своєчасність, проблеми»**

28 квітня 2016 року

Проаналізувавши та обговоривши питання «Визначення правового статусу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: своєчасність, проблеми» колегія служби у справах дітей обласної державної адміністрації відзначає, що питання щодо соціально-правового захисту дітей перебуває на контролі служби у справах дітей обласної державної адміністрації.

За даними звітів I кварталу 2016 року на обліку служб у справах дітей районних державних адміністрацій, міських рад, м. Харкова перебуває 4353 дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування. Порівняно з даними на початок року кількість дітей даної категорії протягом кварталу зменшилась на 39 дітей.

Протягом означеного періоду службами у справах дітей вжито заходів щодо надання статусу дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, відносно 139 осіб, з яких:

18 дітей влаштовано до державних закладів (будинків дитини) на повне державне утримання (12,9%);

69 дітей - під опіку, піклування громадян України (49,6 %);

7 - до дитячих будинків сімейного типу (5%);

3 - усиновлено (2,2%);

16 дітей тимчасово влаштовані до сімей родичів, знайомих (11,51%);

18 дітей перебувають у центрах соціально-психологічної реабілітації (12,9%),

1 дитина померла (0,7%);

4 дитини перебувають у лікарнях, санаторіях (2,9%);

2 дитини досягли повноліття (1,4%);

у відношенні 1 дитини батьки визнали батьківство (0,72%).

Стовідсотково влаштували дітей до сімейних форм виховання з числа тих, що отримали правовий статус з початку року, такі райони, як Барвінківський, Близнюківський, Великобурлуцький, Дергачівський, Зміївський, Ізюмський, Кегичівський, Куп'янський, Сахновщинський, Шевченківський, м. Куп'янськ, м. Люботин, м. Чугуїв, Червонозаводський район м. Харкова.

Найменший відсоток влаштування дітей до сімейних форм виховання протягом I кварталу 2016 року має Шевченківський район м. Харкова (20 %).

Із загальної кількості дітей, влаштованих до державних закладів з початку року, найбільший негативний показник має служба у справах дітей м. Ізюм (71,4%).

Протягом I кварталу 2016 року на території області за рішеннями судових органів усиновлено 21 дитину з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених

батьківського піклування, з них 18 дітей – громадянами України та 3 дитини – іноземними громадянами. Із загальної кількості усиновлених дітей вікова категорія наступна:

до 1 року усиновлено 4 дітей (19,04%, у т.ч. 2 дитини – іноземне усиновлення),

у віці від 1 до 9 років – 9 дітей (42,85%, у т.ч. 1 дитина – іноземне усиновлення),

у віці від 3 до 5 років – 3 дитини (14,28%),

у віці від 6 до 10 років – 5 дітей (23,8%).

З будинку дитини з початку року усиновлено 9 дітей (в т.ч. 3 – іноземне усиновлення), 2 дитини – з центру соціально-психологічної реабілітації (Московський, Фрунзенський райони м. Харкова), 2 дитини - з сім'ї опікуна (Борівський район, Червонозаводський район м. Харкова), 4 дитини – з прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу (Дворічанський, Дергачівський райони), 4 дитини – інше.

З початку року до регіонального банку даних служби у справах дітей обласної державної адміністрації з початку року надійшло 41 анкета, з них 7 дітей у віці до 3-х років, 8 дітей у віці до 6-ти років, 8 дітей – у віці від 6 до 10 років, 18 дітей – у віці від 10 років і старше. При цьому 21 анкета – це брати/сестри з однієї родини (по 2,3 або 4 дитини).

З загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування біологічних сиріт 1145 дітей (26.3%), що на 5 дітей більше порівняно з даними на початок звітнього періоду.

Збільшення кількісних показників дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які отримали статус протягом I кварталу 2016 року спостерігалось у Барвінківському (+1), Дворічанському (+1), Кегичівському (+3), Лозівському (+4), Первомайському (+1), Харківському (+1), Чугуївському (+3) районах, м. Ізюм (+5), Комінтернівському (+6), Фрунзенському (+4) районах м. Харкова.

Зменшення кількісних показників дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спостерігалися у службах у справах дітей Балаклійського (-3), Близнюківського (-1), Богодухівського (-2), Борівського (-5), Валківського (-1), Великобурлуцького (-2), Дергачівського (-9), Золочівського (-1), Ізюмського (-1), Красноградського (-3), Краснокутського (-5), Куп'янського (-1), Нововодолазького (-3), Печенізького (-1), Шевченківського (-1) районах, м. Куп'янськ (-2), м. Лозова (-3), м. Люботин (-1), м. Чугуїв (-5), Шевченківського (-5), Київського (-2), Холодногірського (-4), Московського (-3), Індустріального (-1), Червонозаводського (-2) районах м. Харкова.

У порівнянні з початком року, незмінними залишилися показники у Вовчанському, Зачепилівському, Зміївському, Коломацькому, Сахновщинському районах, м. Первомайськ, Жовтневому районі м. Харкова.

Проблемою у вирішенні питання щодо надання юридичного статусу дітям шляхом позбавлення їх батьків батьківських прав залишається і той факт, що позовні заяви про позбавлення батьківських прав, які подані до районних, міських судів, розглядаються протягом декількох місяців, а в деяких випадках – і декількох років.



На даний час в судах загальної юрисдикції знаходиться 12 позовних заяв щодо позбавлення громадян батьківських прав у відношенні дітей, поданих на розгляд ще у 2015 році, а саме: у Близнюківському районі – 1 справа, Валківський район – 1 справа, Краснокутський – 1 справа, м. Лозова – 2 справи, м. Люботин – 1 справа, Шевченківський район м. Харкова – 3 справи, Жовтневий – 1 справа, Комінтернівський – 1 справа (з 2014 року), Фрунзенський – 1 справа.

Лише налагоджена, своєчасна та постійна робота структурних підрозділів районної державної адміністрації та інших управлінь та органів, що причетні до захисту прав і інтересів дітей створює умови для реалізації права кожної дитини на виховання та зростання в безпечному сімейному оточенні, в якому формується її світогляд, норми поведінки, ціннісні орієнтири, які згодом становитимуть її сутність як особистості.

Заслухавши доповідь начальника служби у справах дітей обласної державної адміністрації (Печерських Т.П.), колегія служби у справах дітей обласної державної адміністрації вирішила:

1. Інформацію начальника служби у справах дітей обласної державної адміністрації (Печерських Т.П.) «Про визначення правового статусу дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: своєчасність, проблеми» узяти до відома.

2. Начальникам служб у справах дітей райдержадміністрацій, міських рад:

2.1. Посилити персональну відповідальність за несвоєчасне отримання документів, які підтверджують підстави набуття дитиною статусу сироти чи позбавленої батьківського піклування.

Протягом 2016 року

2.2. Не допускати порушення термінів постановки дітей на первинний та місцевий облік.

Протягом 2016 року

2.3 Вживати своєчасних заходів щодо влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в сімейні форми виховання.

Протягом 2016 року

2.4. Забезпечити умови для задоволення першочергового права дитини на виховання в сім'ї на правах доньки чи сина.

Протягом 2016 року

2.5. Вживати заходи щодо усиновлення дітей сімейними групами та усиновлення дітей у віці понад 10 років.

Протягом 2016 року

Запропонувати міським головам міст обласного значення здійснити аналогічні заходи.

Інформацію про стан виконання рішення надати до служби у справах дітей обласної державної адміністрації до 1 липня 2016 року.

**Начальник служби**

**Т.П.Печерських**